

Галина ВОЛОВЕЦЬКА

ФІЛОСОФІЯ ВІРНОСТІ

Французький драматург-авангардист Арман Салакру (1899-1989), закінчивши освіту в Гаврі, отримав звання ліценціата філософії та права. Захоплення філософією позначилося на його літературній творчості. Персонажі драми А. Салакру завжди інтелектуальні, сповідують певну ідею, дошукуються істини, намагаються знайти і зрозуміти сенс життя.

Від початку своєї творчості Салакру належить до письменників-авангардистів. У ранній період творчості він сповідував сюрреалізм, зачинателем якого був Гійом Аполінер (1880-1918).

До ранніх сюрреалістичних творів Салакру належать п'єси "Шкляна куля" (1924), "Європейський міст" (1927), "Атлас-готель" (1929). Тут він створює самобутні форми, у яких реальне поєднується з умовно-алегоричним, фантастичним, лірика – з дошкульною сатирою, діалоги пронизані експресією. Основна тема цих драматичних творів – болюча самотність людської душі та безуспішні пошуки сенсу життя. П'єси Салакру викликали зацікавлення відомих французьких режисерів. Особливо часто драматург співпрацював із Шарлем Дюлленом, який поставив багато його творів у театрі "Ательє".

Новий період в творчості драматурга почався в 30-і рр. Він поступово відходить від сюрреалістичних тенденцій, наближаючись до реалізму. Саме тоді було написано багато різноманітних за темою й жанрами п'єс, серед яких "Незнайомка з Аррасу" (1931-1936), "Земля кругла" (1937), "Смішна історія" (1939). У п'єсі "Земля кругла" вже проглядається антифашистська позиція автора, хоча події, зображені в ній, відбуваються у Флоренції 1492-1498 рр., за часів Савонароли. Прем'єра вистави, що відбулась у театрі "Ательє" в постановці Ш. Дюллена, стала значною подією в театральному житті Франції напередодні Другої світової війни.

Під час окупації Салакру стає учасником Національного фронту, але не полишає працю драматурга. В червні 1941 р. він пише п'єсу "Маргаритка", яку поставлено вже після повалення гітлерівського режиму у Франції. 23 жовтня 1944 р. відбулась її прем'єра в паризькому театрі "Пігаль" у постановці Жана Берто. У той час, коли "коричнева чума" заповонила Європу, Салакру не розповідає про напруження на фронті чи про боротьбу в тилу. В сюжеті "Маргаритки" і в людях, що населяють п'єсу, живе, помирає і відроджується високе, самовіддане почуття любові. Можливо, драматург вважав, що в ті жорстокі часи людей і націю врятують саме ці почуття – любові й вірності.

Отже, "Маргаритка". Чому така назва? Маргаритка – проста, скромна квітка, що зацвітає ранньою весною й квітує до пізньої осені. Ще ця назва має переносне значення. У французів воно означає "перлина" (символ сльози). Про цю квітку складено казки, легенди, міти. Серед них давньогрецький міт про Алкесту, яка безмежно кохала чоловіка й заради його безсмертя погодилась віддати власне життя. Вражений таким учинком, Геракл визволив Алкесту з Аїду, але вона вже не могла повернутись у цей світ в людській подобі, а стала цвітом – маргариткою.

Легенди та міти допомагають знайти ключ до розуміння твору – поетичної драми про безсмертя, вічне кохання та подружню вірність. Опора на міт збагачує п'єсу, надає їй багатовимірності.